

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus CVII. De Impedimento Erroris, Conditionis, Voti, Cognationis,
Affinitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

Pacis Monasteriensis expressis verbis cautum est, ne cui fraudi sit ac damno una ex tribus Religionibus, Catholica, Lutherana, Calvinistica, sed esset fraudi & damno, si qui secundum

unam religionem legitimi reputantur, ab alia propter illegitimitatem à Comitibus excluderentur, & ita resolvit Facultas Theologica Colon. & Trevirensis apud *La Croix l. cit.*

C A S U S CVII.

De impedimento erroris, conditionis, voti, cognationis, affinitatis.

U Baldus vult solvi à Titia uxore:
 1. Quia eam non reperit virginem.
 2. Quia petuit eam, quam viderat in hortu.
 3. Quam amicus retulit esse pulchram, & data est alia.
 4. Petuit filiam Petri, & data est filia Pauli.
 5. Non cogitabat ducere uxorem, sed quia hac se finxit divitem, ideo eam duxit.
 6. Putavit matrimonium esse solubile, vel non obligare ad debitum conjugale.
 7. 8. Putavit ipsam esse liberam, cum tamen sit mancipium, sicut & ipse dominus non consensit.
 9. Ipsa dicitur fuisse monialis, vel voto obstricta.
 10. 11. Ipse ante pubertatem vel ex metu fuit ordinatus.
 12. Suscepit ejus prolem, sed nescius eam esse Titia, vel se exinde contrahere cognationem spirituales.
 13. Non fuit ad hoc designatus.
 14. Baptizavit propriam prolem.
 15. Fuit adoptatus à patre Titie.
 16. Titia dicitur esse ipsi consanguinea.
 18. 19. 20. 21. Affinis affinitate contracta ante Baptismum. Pro Resolut.

QUER. I. Quid circa impedimentum erroris?

ꝛ. 1. Error potest esse vel circa

personam, ut dum putatur esse Titia, & est Caja; vel circa qualitatem personae, quando putatur virgo, nobilis, dives esse, cum sit corrupta, ignobilis, pauper; uterque vel est antecedens, qui dat causam contractui, ita ut eo non existente contractus non fieret; vel est concomitans, qui non inducit ad contrahendum, sed ita comitatur actum, ut eo non existente adhuc fieret. ꝛ. 2. Certum est, quod error in personam matrimonium reddat invalidum, ut cum putas te contrahere cum Caja, & contrahis cum Titia, c. tuanos, de spons. Ratio est, quia talis error tollit consensum circa hanc personam, qui est de essentia matrimonii; quod enim non est cognitum, non potest esse volitum. Nec obstat, quod hic error solum sit concomitans, & fortè maluisset contrahere cum Titia, si scivisset hanc esse, nam consensit in solam Cajam, & ex ista comparatione animi solum sequitur, quod fuisset consensurus in Titiam, si scivisset eam esse, non autem quod de facto consens-

senferit in Titiam, quam ignorabat. Dices 1. Gen. 29. Jacobo loco Rachaelis substituebatur Lia, & tamen valuit matrimonium. 2. Isaac validè benedixit Jacob, putans esse Elau. 3. Valet Baptismus & absolutio data Petro, quæ putabatur dari Paulo. R. ad 1. N. Aff. Nam matrimonium Jacob ab initio erat nullum, usque dum à Jacob fuit renovatum. Ad 2. Benedictio ex Divina voluntate cadebat in personam præsentem, qualiscunq̃ue illa esset. Ad 3. N. conseq. Intentio baptizantis & absolventis debet ferri in præsentem, qualiscunq̃ue ille sit; quòd si nubens etiam intendat ducere personam quamcunq̃ue sibi præsentem, valet matrimonium, sive sit Caja, sive Titia.

2. R. 3. Error circa qualitatem non invalidat matrimonium, nisi qualitas redundet in substantiam; hoc autem tripliciter fieri potest: 1. Si qualitas designet personam, ut si dicas: Peto ex filiabus tuis istam, quam ante mensum vidi in horro, si tum substituat alia, matrimonium est nullum. 2. Si qualitas in ipso contractu invel externè apponatur tanquam conditio sine qua non, vel tanquam finis principaliter intentus, ita ut adsit actualis vel virtualis voluntas non contrahendi, nisi adsit talis conditio vel qualitas. Ita quoad rem omnes. Ratio est, quia tunc consensus alligatur tali qualitati vel conditioni, ita ut non existente illà etiam non existat consensus in matrimonium; si qualitas modo explicato non redundet

in substantiam, error vel etiam dolus circa qualitatem non obest valori, quamvis sit antecedens, & det causam contractui, ita ut matrimonium non fuisset initum, si scivisset illam qualitatem non adesse, quia de facto simpliciter contraxit, & in contractu non attenditur id, quod quis fecisset vel voluisset in aliis circumstantiis, sed ad id quod de facto fecit vel voluit; voluit autem personam, quam de facto habet coram se, & ita si talis contractus esset irritus, nullum ferè valeret matrimonium, quia quilibet putat se contrahere cum persona virtuosa, honesta, divite, nobili, &c. cum tamen in uno horum plerumq̃ue erreret, *Sanch. l. 7. d. 18. Bosco p. 5. d. 11. f. 7. Sporer c. 1. n. 5. Eng. tit. 1. §. 4. Schmaltz g. ibid. n. 447.* Ex dictis

Resolves Casus sequentes: 1. Titius petiit filiam natu-minorem à patre, quam viderat esse pulchram; pater negat illam, sed offert natu-majorem, quæ formosa non erat; Titius jubet per amicum videri hanc & sibi referri, cujus formæ sit natu-major, pater amico ostendit natu-minorem, dicens esse natu-majorem, hinc amicus deceptus nuntiat Titio natu-majorem esse pulchram, & ideo Titius per procuratorem inquit cum ea matrimonium, quæritur, an validè? Affirmant *Sanch. l. 8. d. 18. n. 35.* distinguit *La Croix*; at rectius simpliciter negant *Pontius, Tamb.* cum *Sporer n. 8.* quia qualitas hic designat personam; nam Titius solum voluit illam, quam amicus viderat esse pulchram, & pulchritudo fuit conditio sine qua non, vel

- vel saltem motivum principale, quod patet ex eo, quia nec determinatè voluit natu- majorem, nec natu-
 4. minorem, sed pulchram. 2. Si quis petat unam ex filiabus Petri, & substituatur filia Pauli, non valet matrimonium, *Schmaltzg. l. cit.* quia licet consensus contrahentis non fuerit determinatus ad certam filiam Petri, fuit tamen determinatus ad aliquam ex illis, cum exclusione aliarum, quæ
 5. Petri non sunt. 3. Aliquis non cogitabat ducere uxorem, sed quia audit Bertham esse nobilem, eam ducit, ut fiat affinis nobilium; si Bertha non sit nobilis, matrimonium est irritum defectu consensus, cujus finis & objectum simpliciter motivum erat nobilitas, quæ non existit; deficiente autem fine & motivo deficit consensus. 4. Si dicas: Volo & duco hanc præsentem, quam puto esse primogenitam, valet matrimonium, etsi non sit primogenita; econtrà non valet, si dicas: Volo primogenitam, quam puto esse hanc præsentem, *Sanch. Tamb. Sporer n. 7. La Croix n. 554.* Ratio est, quia in primo casu consensus directè fertur in personam præsentem, & indirectè solum in qualitatem: ergo qualitate non existente adhuc valet consensus: contrarium est in casu secundo. 5. Si
 6. virgo nihil scivit de commixtione corporum inter conjuges, validè contraxit, etsi commixtionem abhorreat, quia habuit intentionem generalem faciendi, quod alii contrahentes; similiter valet, si quis credat, matrimonium ex certis causis
R. D. Jansen Pars II.

esse solubile, modò solubilitatem contractui non apponat tanquam conditionem sine qua non, de quo vide *Cas. 105. n. 21.* An validè contrahat, qui falsò credit adesse impedimentum dirimens, dixi *Cas. eod. n. 5.*

QUÆR. II. Quid circa impedimentum conditionis?

R. 1. Per *Conditionem* hîc intelligitur stricta servitus, quæ quatuor modis inducitur, jure belli, captivitate, 7. emptione, condemnatione; conditio servitutis ignorata à persona libera dirimit matrimonium, etiam si ignorantia sit crassa; secùs si liber scienter cum serva contrahat, *c. si quis ingenuus, c. 2. c. fin. de conj. serv.* At quid si persona libera cognitâ ex pòst alterius servitute velit stare matrimonium, an servus possit resiliere? R. Possè, si aliud damnum secutum non sit, quia matrimonium fuit omninò nullum, *Sanch. l. 4. d. 15. n. 5.* 2. Valet matrimonium servum inter & servam, imò & per se licitum est etiam invitis dominis, quia contrahens utitur jure suo, *S. Th. in 4. dist. 36. q. un. Wiest. tit. 9. n. 6. Reiffenst. n. 6.* Sæpè tamen consuetudo vel pacta habent, ut servus in scio vel invito domino contrahens non gaudeat certis beneficiis vel privilegiis à domino habitis. 3. Valet matrimonium, quod liber contrahit cum libera, quam erroneè putat esse servam, aut servus cum ancilla, quam putat esse liberam, vel servus cum libera, quam putat esse ancillam, *Wiest. n. 9. Reiffenst. n. 10. Schmaltzg. n. 23.* Ratio est, quia

D d non

non erratur in substantia, & Ecclesia solum irritat matrimonium liberi ignorantis servitutem alterius. 4. Si servus intra breve tempus, v. g. sex menses, erat futurus liber, *Sanch. l. 7. d. 19.* dicit, valere matrimonium; at rectius negant *Sylv. Angel. La Croix n. 563.* quia si liber hoc resciret, posset matrimonium suum habere pro nullo, ergo verè nullum erat; qui ad tempus tantum est liber, postea in servitutem relapsurus, contrahit invalidè, quia ei adhuc incumbit servitus, quæ ignoratur ab altero, *Scot. Avers. q. 12. sect. 2.* 5. Si dominus servam collocet in matrimonio cum libero ignorante servitutem, valet matrimonium, quia hoc ipso servo dedit libertatem; idem est, si dominus conscius studio taceat, *auth. de nupt. §. si verò, Sanch. Gutierrez. c. 91. Castropulao d. 4. p. 5. §. 3.* Econtrà si liber sit conscius servitutis, dominus etsi in matrimonium consentiat, non censetur mancipio tradere libertatem, sed solum consensisse salvo suo jure, *Gutt. l. cit. Schmaltz. n. 33.* quia d. authentica expressè loquitur, si liber sit inscius servitutis. 6. An error conditionis servilis matrimonium dirimat ex jure naturæ, ut volunt *Scot. Sylv. Reiffenst. n. 3.* vel ex solo jure Ecclesiastico, ut sentiunt plerique cum *D. Thom. Bonav.* parum facit ad praxin; benè distinguunt *Pont. Peretz d. 25. n. 4. Wiest. n. 11.* Si liber cum serva contrahat cum hac expressa conditione & intentione: *Si sis libera*, matrimonium erit jure naturæ nullum defectu consensus, secus ex solo jure Ecclesiastico.

QUÆR. III. Quid de voto?

9.
 1. Per votum dirimens matrimonium intelligitur solemnne castitatis annexum majoribus Ordinibus & professioni Religiosæ, cum hac tamen distinctione, quòd S. Ordines tantum dirimant matrimonium contrahendum, professio Religiosa autem etiam contractum ratum, *Trid. sess. 24.* Qualiter vota simplicia castitatis, Religionis, &c. matrimonium reddant illicitum, dixi *Cas. preced. à n. 14.* Qualiter dirimant sponsalia, dixi *Cas. 104. à n. 19.* 2. Ordinatus ante usum rationis non tenetur abstinere à matrimonio, sicut & ille qui omnino ignoravit votum castitatis S. Ordinibus esse annexum; tenetur tamen ante pubertatem ordinatus, ut dixi *Cas. 103. n. 8.* Sed quid de coacto ad S. Ordines per injustum & gravem metum? (ut non rarò contingit in filiis-familias.) Talem non obligari ad castitatem nec ad Horas, sed licitè & validè matrimonium inire posse, nisi votum expressè vel tacitè, v. g. liberè exercendo actum Ordinis, ratificaverit, docent *Barbos. Zoës. Sanch. d. 29. Avers. f. 8. Pyrrh. l. 4. tit. 6. & ibid. Reiffenst. n. 9. Krimer. n. 964.* quia Deus tale votum non acceptat, & Ecclesia declarat irritum, *c. perlatum, c. dilectus, de his qua vi metusve, c. licet 6. de voto,* & jus universaliter pro irritis habet ea, quæ ex gravi metu fiunt, & ope judicis ordinarii facilè reparari, & in pristinum statum restitui non possunt, ut patet in matrimonio & solemnè professione; hæc sententia est valde probabilis, & in praxi tuta;
 at

at non minùs probabile videtur talem obligari ad castitatem, & abstinere à matrimonio, *Palud. Sylv. Gutt. Pont. l. 7. c. 29. Dian. to. 2. l. 4. r. 193. La Croix n. 575. Schmalzgr. n. 23.* Probatum ex Conc. Tolet. VIII. quod metu ordinatos arcet à matrimonio, nisi dispensationem impetrent; & ratio est, quia metus relinquit actum simpliciter voluntarium: ergo tale votum de jure naturæ valet, & jure positivo nullibi irritatum; nam Canones allegati solùm loquuntur de professione religiosa, in qua ob majorem status difficultatem jura majorem requirunt libertatem. Confirm. Alii contractus & juramentum metu initum valet & obligat, usque dum dispensetur: ergo & votum S. Ordibus annexum. 3. An conjux cum vel sine licentia conjugis vel facto divortio S. Ordines suscipere aut religionem profiteri possit. Item an uxor consentiens in ordinationem mariti illo mortuo iterum validè nubere queat, dixi *Cas. 105. à n. 28.* Qualiter invalidè professus ad sæculum redire & nubere possit, colligitur ex dictis *Cas. 63. q. 5.* 4. S. Ordines ex solo jure Ecclesiæ, non verò ex jure naturæ vel Divino matrimonium dirimunt, est communis cum *S. Thom. 2. 2. q. 88. art. 11. Scot. in 4. dist. 37. q. un. Pyrrh. n. 6.* Ratio est, quia Ordo de se stare potest cum matrimonio, ut patet in Ecclesia Græca, imò & Latina, si uxore adulterante vel consentiente maritus suscipiat, & Deus nullibi tale matrimonium irritum declaravit. Major est difficultas de pro-

fessione religiosa: hanc dirimere matrimonium contrahendum ex jure naturæ docent *Henriq. Sot. & Thomista communiter*, quibus faver *S. Thom. in 4. dist. 38. q. 1. art. 3. & S. Bonav. ibid.* quia res per professionem Deo tradita non potest tradi homini, sicut res vendita & tradita Petro nec validè nec licitè potest tradi Paulo; econtrà hanc vim inesse professioni ex solo jure Ecclesiastico probabilius docet *Scot. cum suis in 4. d. 31. & 42. Mastrus Pont. Peretz, Sporer n. 41. Suar. Vasq. Covarr. & plurimi apud Sanch. l. 7. d. 27. n. 4. La Croix n. 583. Schmalzgr. n. 48.* Ratio est 1. quia professio religionis non importat nisi obligationem religionis ad castitatem, &c. at obligatio religionis ad castitatem potest stare cum obligatione justitiæ ad debitum conjugale, ut patet in eo, qui cum voto simplici contrahit matrimonium: ergo. 2. Illa vis non inest professioni, quatenus est votum, aliàs etiam inesset voto simplici; neque inest, ut est votum solemne, quia solemnitas est ex solo jure Ecclesiastico, *c. unico, de votis in 6.* & illa solemnitas vix aliud importat quàm vim dirimendi matrimonium; neque illa vis inest professioni, quatenus est traditio; nam votum simplex in Societate JESU, item votum simplex uxoris consentientis in ordinationem mariti invalidat matrimonium, & tamen hæc non continent talem traditionem; deinde votum solemne ideo est actualis traditio, quia abdicat à se jus utendi corpore; sed etiam votum simplex abdicat illud jus: ergo.

Dd 2 3. Olim

3. Olim professio religiosa non dirimebat matrimonium subsequens, ut claret *ex Can. si qua virgo, c. quotquot, c. virgines caus. 27. q. 1.* ubi virginibus sacris nubentibus pœna statuitur, at non jubentur à nuptiis separari.

4. In jure naturæ directè non potest dispensare Papa, at potest dispensare, ut professus contrahat matrimonium, ut docet communis apud *Sanch. l. 8. d. 8. n. 6.* Et reverà sic dispensatum est cum Casimiro Rege Aragonum, cum Nicolao Justiniano Veneto, eum Constantia Moniali Siciliae Regis filia, cum Casimiro Rege Poloniae; & certè si Ecclesia votis istis possit addere solemnitatem, cur non tollere ad eum modo, quo locus aliquis ex voluntate Ecclesiae potest fieri sacer, & ex ejusdem voluntate iterum profanus?

12. QUÆR. IV. Quid de impedimento cognationis?

¶ 1. Cognatio est triplex, spiritalis, legalis, carnalis. Circa *Cognitionem spiritualem* tenenda sunt sequentia: 1. Cognatio hæc oritur ex Sacramento Baptismi & Confirmationis inter baptizatum ipsum & illius patrem & matrem, nec non inter baptizantem & baptizatum, baptizantique patrem & matrem tantum, *Trid. sess. 24. c. 2. & tit. 101. de cognat. spirit.* Itaque cognitionem spiritualemente contrahit baptizans (idem est de confirmante) cum baptizato & ejus parentibus; item patrini cum iisdem, non autem inter se, aut cum baptizante. 2. Patrinus debet esse rationis compos; quia qui usu rationis

caret, nec fidejuberè pro baptizato valet, nec obire munus instructoris, *Nav. Coning. Pyrrh. tit. 11. n. 34.* Item patrinus Baptismi debet esse baptizatus, Confirmationis confirmatus, *c. in Baptismate 102. dist. 4. de consecr.* Item debet per se vel per suum procuratorem physicè tangere infantem, idque animo obeundi munus patrini, seu exercendi actum ab Ecclesia institutum, etsi ignoret huic actui cognationem spiritualem esse annexam, si unum horum desit, non contrahitur cognatio, *Sanch. Tamb. Reiffensf. tit. 11. à n. 25.* At quid si per errorem leves filium Titiae, putans esse filium Cajae? Te adhuc contrahere cognitionem spiritualem, pro certo habet *La Croix n. 598.* At meliùs id negant *Laym. hic c. 8. n. 6. Pyrrh. n. 39. Sporer n. 53. Schmalzgr. t. 11. n. 83.* Nisi forte velit tenere hunc, cujuscunque sit; ratio est, quia non habuit animum munus exercendi patrini respectu hujus infantis. *Dices:* Impedimenta etiam incurruntur ab ignorante, & cum errore facti. ¶ Incurruntur, si exerceatur actus cui annectuntur C. secus N. Actus cui annectitur cognatio spiritalis, est tenere infantem cum animo exercendi munus patrini, quod hic non fit. 3. Debet adhiberi & à parentibus vel in eorum defectu à Parrocho designari unus tantum patrinus, vel una, aut unus & una; si se ingerat non designatus, cognitionem non contrahit, *Trid. loc. cit.* Si plures sint designati, contrahit cognitionem vir & femina primò tangens infantem, qui sequuntur, inveniunt mi-

niste-

13

14. nisterium patini jam exhibitum; si simul plures designati tangant, omnes probabilius contrahunt cognationem, *Nav. Schmalzg. n. 87.* ubi ex *Eagn.* citat declarationem S. Congregationis. Ratio est, quia in omnibus designatis & admissis à Parocho inveniuntur conditiones ad cognationem spiritualement requisitæ; ne tamen id contingat, erit Parochi admittere solum unum & unam, & reliquos scribere ut testes. 4. Baptizans propriam prolem in necessitate contrahit cognationem spiritualement cum matre in tantum, ut impediatur à matrimonio contrahendo, non ab usu contracti, seu petitione debiti, etiam si id faciat ex malitia, v. g. Parocho præsentem, vel alio sciente & volente baptizare, *c. de eo 5. caus. 30. c. si vir 2. de cognat. spirit.* ubi de talibus conjugibus ex malitia prolem suam baptizantibus dicitur: *Non sunt ab invicem separandi, nec alteri debitum subtrahere debent;* Canones contrarii sunt antiquati, & jure novo temperati, *Suar. Peretz. Wiesh. t. 11. n. 25. Reiff. n. 30.* 5. Baptizans in necessitate contrahit cognationem spiritualement, non verò patini, quia baptizans eam contrahit ratione Sacramenti, quod in necessitate æquæ valet, quàm extrâ; patini verò ratione ceremoniarum, quæ solum institutæ sunt pro Baptismo solemni, *Sot. Gutt. Spor. n. 89.*

15. *Re. 2.* Cognatio legalis oritur ex sola arrogatione seu adoptione perfecta, qua persona extranea, & sui juris autoritate Principis assumpta

in filium vel nepotem transit in potestatem & familiam alterius, ita ut non tantum ab intestato, sed etiam tanquam hæres necessarius ex testamento in quartam partem bonorum succedat, non autem ex adoptione imperfecta, qua persona extranea, quæ necdum est sui juris, sed sub potestate patris, assumitur in filium, & tanquam hæres ab intestato, non verò tanquam hæres necessarius ex testamento, *Sylv. Wex. Zoës. tit. 12. n. 2. Engel. Schamb. Pyrrh. ibid. n. 4. La Croix n. 588. Krimer. n. 1121. Schmalzg. n. 19. contra Ang. Cow. Scot. Palud. Reiffenst. n. 10. &c.* Ratio est, quia jura solum loquuntur de adoptione simpliciter, & sine addito, quo nomine venit sola perfecta, & matrimonium est res valde favorabilis: ergo jura illud irritantia (quando eorum sensus est ambiguus) restringi potius, quàm extendi debent, *Reg. 15. in 6.* Hæc cognatio dirimit matrimonium jure civili & ecclesiastico inter omnes personas, quas afficit, quales sunt in linea quasi recta adoptans ejusque ascendentes respectu adoptati, & ejus descendentes, qui nati sunt tempore adoptionis, idque in perpetuum, vel ut alii volunt, usque ad quartum solum gradum; hæc cognatio lineæ rectæ manet etiam post adoptionem, seu mortuo adoptante, vel securâ emancipatione. Affinitas legalis reperitur inter adoptantem & uxorem adoptati, & e contra inter adoptatum & uxorem adoptantis, duratque etiam in perpetuum. In linea transversa hæc cognatio tanquam fraternitas

nitas est inter liberos legitimos adoptantis & adoptatum, quamdiu durat adoptatio, non verò inter liberos adoptantis & adoptati, aut filium & filiam adoptatam. Attamen ut adoptatio dirimat matrimonium, debent adesse omnes juris solemnitates, v.g. auctoritas Principis, cognitio causæ, si adoptandus sit impubes, item ut adoptans sit 18. annis major adoptato, & reliqua, quæ præscribuntur §. *cùm autem 3. instit. de adopt. l. 2. & fin. C. eod.* Unio prolium, Germanicè *Einkindschafft / oder / Erb-Verbrüderung* / quamvis sit species adoptionis, ejusque solemnitates requirat, teste *Gaul.* tamen matrimonium non impedit, quia impedimenta utpote odiosa non sunt extendenda ad casum jure non expressum, *Eng. l. cit.*

16.

12. 3. Circa cognationem carnalem seu consanguinitatem tenenda sunt sequentia: 1. *Cognatio carnalis* est propinquitas personarum ex eodem propinquo stipite, seu communi patre descendendum, *S. Thom. in 4. dist. 40. q. un. art. 1.* Hæc propinquitas juxta *Kon. Laym. Vallens. tit. 14. n. 6. Schamb. Pyrrh. ibid. n. 9.* jure naturæ dirimit matrimonium inter omnes af- & descendentes in lineâ rectâ usque in infinitum, ita ut Adam modò resurgens nullam ex præsentibus fœminis ducere posset; econtrâ alii cum *D. Thom. 2. 2. q. 154. art. 9. ad 3. Cajet. Veracrux, Peretz, Sanch. l. 7. d. 51.* veriùs dicunt, matrimonia in lineâ rectâ quoad gradus proximiores esse quidem ob reverentiam sanguinis jure

naturæ prohibita, at non esse de jure naturæ invalida nisi in gradu primo inter patrem & filium, filium & matrem, ideòque si apud infideles avus suam neptem duceret, matrimonium foret validum, et si illicitum; ratio est, quia multò major reverentia debetur patri, quàm avo, & filius à patre est per se, ab avo per accidens; nam si pater fuisset creatus ex nihilo, sicut Adam, adhuc poterat generare hunc filium. 2. Cognatio in lineâ collateralis seu transversa dirimit matrimonium usque ad quartum gradum inclusivè, *c. non debet, c. ult. de consang. & quamvis plures dicant, in primo gradu, v. g. inter fratrem & sororem matrimonium esse nullum de jure naturæ, id tamen rectiùs negant S. Thom. Bonav. Scot. Cajet. Covv. Dian. Avers. Castropalao d. 4. p. 4. Wieff. tit. 14. n. 28.* aliàs enim matrimonium non fuisset licitum inter proles Adami, & Deus aliter debuisset providere propagationi humanæ. 3. Si duo sibi sint consanguinei in gradu mixto ex quarto & quinto, non impediuntur à matrimonio, *c. fin. de consang.* quod etiam tenet, quamvis una pars attingat primum gradum, & altera quintum, quia impedimenta utpote odiosa non debent extendi ultra quartum gradum à jure expressum, *Fagn. in d. c. fin. Sanch. d. 53. n. 5. Schmier. p. 3. c. 3. n. 94.* 4. *Linea recta* dicitur respectu eorum, quorum unus generavit alterum, ut avus, pater, filius, nepos; *collateralis* dicitur respectu eorum, quorum unus non generavit alterum, attamen descendunt ab eodem

17.

dem stipite, ut frater & soror, eorumque filii & nepotes, tot sunt gradus in linea recta, quot sunt personæ una dempta; vel alii dant hanc regulam: Positi in linea recta tot gradibus distant, quot intercedunt generationes activæ, sic à patre tuo distas uno gradu, ab avo duobus, à proavo tribus, & sic de cæteris. In linea transversa seu collateralis tot gradibus distant inter se, quot gradibus singuli distant à communi stipite; sic frater & soror, quia solùm uno gradu distant à stipite, qui est pater, sunt consanguinei in primo gradu; patruus seu fratrum filii in secundo, horum liberi in tertio, nepotes in quarto, & sic deinceps. Item quia patruus meus distat ab avo meo uno gradu, & ego ab eodem avo meo ditto duobus, hinc patruus consanguineus in primo & secundo gradu. Unde si Petrus velit ducere Mariam, & velis scire in quo gradu sint consanguinei, ante omnia inquirendus est stipes seu communis utriusque parens, itaque scribe nomen Petri ab uno, & nomen sponsæ ab altero latere, & super Petrum scribe illam personam proximam, quæ dedit causam cognationis, & super hanc aliam & aliam; similiter scribe in altero latere eos, qui ex parte sponsæ sunt causa cognationis, nec desiste, donec invenias communem stipitem, è quo sponsus & sponsa mediata sunt generati. Si nequeat reperiri stipes, certum est, nullam esse cognationem. Si inventus est stipes, numera personas ex parte remotiore scriptas, dempto

stipite, tot erunt gradus consanguinitatis, quot erunt personæ dempto stipite, v. g. Petrus vult ducere Mariam, quæ dicitur eundem cum ipso habuisse abavum, sic formabis schema:

Abavus.

Proavus. }	{ Proavia.
Avus. }	{ Avia.
Pater. }	{ Mater.
Petrus. }	{ Maria.

Ubi si dempto stipite personas numeres, reperies, quòd Petrus sit Mariæ consanguineus in quarto gradu æquali, ideoque indigeant dispensatione. Notandum, quòd jus civile quoad computationem graduum in linea recta concordet cum jure Canonico; quoad lineam transversam jus civile hanc observat regulam, quòd tot sint gradus, quot personæ dempto stipite; hinc secundum jus civile duo fratres sunt in secundo gradu, cum tamen de jure Canonico sint in primo; hæc computatio civilis attenditur in tutelis committendis, & in successione ab intestato, ita ut pater v. g. succedat ab intestato, non frater, quia pater est in gradu primo cum filio, & frater in secundo; econtra computatio canonica observatur in matrimoniis contrahendis, deinde secundum jus civile illi tantum dicuntur *Agnati*, qui per viros habent cognationem; econtra cognati vocantur, qui per feminas habent; unde soli agnati & non cognati dicuntur succedere in feudis masculis, cognati in feudo promiscuo. §. Nomina consanguinitatis sunt hæc:

Pater

Pater, Vatter / Mater, Mutter.
 Avus, Anherz / Groß-Vatter / Avia, Anfrau / Groß-Mutter.
 Proavus, Uranherz / Proavia, Uranfrau.
 Abavus, Uraufvatter / Abavia, Uraufmutter.
 Atavus, Uraufân / Tritavus, Uraufurân.
 Nepos, Enckel / Kinds-Kind.
 Pronepos, Enckels Sohn / Proneptis, Enckels Tochter.
 Abnepos, Enckel des Enckels / Abneptis, Enckels Enckelin.
 Atnepos, Enckels Uhr-Enckel.
 Patruus, Vatters Bruder. Avunculus, Mutters Bruder.
 Patruus magnus, Groß-Oheim / Anherzs Bruder.
 Avunculus magnus, Anfrauens Bruder.
 Amita, Vatters Schwester / Amita magna, Anherz Schwester.
 Matertera, Mutters Schwester / Matertera magna, Anfrauens Schwester.
 Nepos ex fratre, Bruders Sohn / Nepos ex sorore, Schwesters Sohn.
 Patruales, zweyer Brüder Kinder. Consobrini, zweyer Schwesters Kinder.
 Amitini, Bruder und Schwesters Kinder.
 Sobrini, Geschwister Enckelen.

QUÆR. V. Quid de impedimento affinitatis?

18. R. I. *Affinitas* est propinquitas personarum, orta ex copula carnali cum alterius consanguineis; si copula sit maritalis, dirimit matrimonium usque ad quartum gradum inclusive, si fornicaria, usque ad secundum inclusive, *Trid. sess. 24. de reform. matr. c. 4.* Idque non ex jure naturæ, sed solo jure Ecclesiastico etiam quoad primum gradum non tantum lineæ transversæ, ita ut ex dispensatione Ecclesiæ possit frater ducere uxorem fratris sui defuncti, sed etiam in primo gradu lineæ rectæ, v. g. inter novercam & privignum, inter socrum & nurum. Primam partem tenent omnes Catholici contra modernos sectarios, tum quia Deut. 25. v. 5. Deus Judæis præcepit, ut frater ducat uxorem fratris sine

liberis defuncti, & Gen. 29. v. 23. & 28. Jacob Patriarcha in uxores accepit duas sorores, Liam & Rachellem; tum quia ita statuitur *c. fin. de divort.* & habet praxis Ecclesiæ, quæ in primo gradu lineæ transversæ sæpius dispensavit; tum quia vinculum affinitatis lineæ transversæ non est arctius quam consanguinitatis, atque hoc in primo gradu lineæ transversæ, v. g. inter fratrem & sororem non dirimit matrimonium jure naturæ, ut supra dictum est: ergo minus affinitas. Pro secunda parte stant *Cajet. Scot. Sanch. Dian. Pontius, Schmier. n. 149. Krimer. n. 2179. Schmalzgr. tit. 14. à n. 99. contra Palud. Sylv. Soc. Couv. Vasq. Pyrrh. Reiffenst. n. 49.* & plures alios. Probatur ex Concilio Epaunensi c. 30. Aurelianensi III. can. 10. ubi deciditur: Conjugia in infidelitate contracta cum relicta

pa-

qua persona v. g. Titia tibi sit affinis, attende, in quo gradu sit consanguinea personæ à te cognita, & in eodem gradu erit tibi affinis, ut si Titia sit foror, mater vel filia personæ à te cognita erit, tibi affinis in primo gradu, si neptis in 2do, & sic deinceps.

21. §. Si infideles contraxerunt cum impedimento Ecclesiastico affinitatis, consanguinitatis, publicæ honestatis, criminis &c. & postea baptizentur, non ideo separari debent *c. de infidelibus 4. de consang.* nam dum contraxerunt, Ecclesia non erant subjecti, ergo nec ejus tenebantur impedimento: econtrà si post baptismum cum tali impedimento contrahere velint, non possunt absque dispensatione, etiam si illud impedimentum contraxerint tempore infidelitatis. *Avers. q. 17. f. 6. Kugler hic à n. 1902. Schmatz g. n. 88.* nam licet Ecclesia non possit statuere aliquid quo ligentur, quamdiu sunt infideles, tamen potest statuere aliquid quo ligentur quando erunt fideles, ita ut quamvis ante baptismum potuerint contrahere cum consanguinea in 3tio vel 4to gradu, vel cum affine in 2do: id tamen non poterunt post baptismum, ut constat *ex c. fin. de divort.* idem autem est de alius impedimentis v. g.

honestatis vel criminis, quia Canones universaliter dicunt, quod fideles habentes tale impedimentum sive talem relationem ad invicem non possint validè contrahere, nec distinguunt Canones, an illud incidere ante vel post baptismum, ergo cum post baptismum sint subjecti Ecclesiæ, & tale impedimentum sive relationem ad invicem habeant non poterunt (nisi eâ dispensante) contrahere. 6. Præcipua nomina affinitatis sunt.

Socer pater uxoris vel mariti
Schwâher.

Socrus mater uxoris vel mariti
Schwiger.

Consoceri parentes uxoris vel mariti
Gegen-Schwâher.

Gener maritus filii Tochter-Mann.

Nurus uxor filii Schnurr.

Levir frater mariti Mans-Bruder.

Glos soror mariti Mans-Schwester.

Fratria uxor fratris Bruders-Weib.

Sororius maritus sororis Schwestern-Mann.

Vitrius Stieff-Vatter.

Noverca Stieff-Mutter.

Privignus Stieff-Sohn.

Privigna Stieff-Tochter.

